

Φωτογραφία: Μανρωπούκας στην Ανθή - Παύλο - Ανακόστηση / Αρχείο 11^{ου} Δ. Σχολείου Αθηνών, Μάης - Ιούνιος 2017

ΤΑ ΦΡΕΣΚΑ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥ 11^{ΟΥ} ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Εργαζομένη ΜΝΗΜΗ και Μαθησιακές Δυσκολίες

Τ. 158 28-09-2017

Οι ψυχολόγοι χρησιμοποιούν τον όρο **‘Εργαζομένη Μνήμη’** για να περιγράψουν την ικανότητα μας να συγκρατούμε στον νου μας, για σύντομο χρονικό διάστημα, πληροφορίες και να τις επεξεργαστούμε νοερά. Η εργαζομένη μνήμη συχνά θεωρείται ένα νοητικό εργαστήριο, στο οποίο αποθηκεύουμε σημαντικές πληροφορίες την ώρα που επιδιόμαστε σε νοητικές διεργασίες. Ένα καλό παράδειγμα για το πότε χρησιμοποιούμε την εργαζομένη μνήμη είναι οι νοερές αριθμητικές πράξεις. Φανταστείτε, για παράδειγμα, ότι κάποιος σας ζητά να πολλαπλασιάσετε τον αριθμό 43 με το 27, χωρίς να χρησιμοποιήσετε χαρτί και μολύβι ή κομπιουτεράκι. Αρχικά θα πρέπει να συγκρατήσετε τους δύο αυτούς αριθμούς στην εργαζομένη μνήμη σας. Έπειτα θα πρέπει να θυμηθείτε την προπαίδεια για να κάνετε τους επιμέρους πολλαπλασιασμούς ανά δύο αριθμούς και να συγκρατήσετε στην εργαζομένη μνήμη τα γινόμενα που πρόεκυψαν. Στο τελικό βήμα θα πρέπει να προσθέσετε τους αριθμούς που έχετε συγκρατήσει στην εργαζομένη μνήμη σας, για να καταλήξετε στη λύση. Χωρίς την εργαζομένη μνήμη δεν θα μπορούσατε να κάνετε αυτή την πράξη νοερά, γιατί είναι μία νοητική διαδικασία που απαιτεί να κρατήσετε για λίγο στον νου σας κάποιες πληροφορίες, καθώς επεξεργάζεστε κάποιες άλλες.

Πότε χρησιμοποιούμε την Εργαζομένη Μνήμη;

Οι νοερές αριθμητικές πράξεις είναι ένα μόνο παράδειγμα χρήσης της εργαζομένης μνήμης. Άλλα παραδείγματα από την καθημερινότητα είναι:

- το να απομνημονεύουμε έναν καινούργιο αριθμό τηλεφώνου, ένα PIN, έναν ιστότοπο ή μία πινακίδα αυτοκινήτου, καθώς προσπαθούμε να βρούμε χαρτί και μολύβι για να το γράψουμε ή κάποιον άλλο τρόπο για να το σημειώσουμε,
- το να ακολουθούμε προφορικές οδηγίες στον δρόμο, όπως, για παράδειγμα: «προχωρήστε όλο ευθεία μπροστά μέχρι την πλατεία, μετά στρίψτε στον δεύτερο δρόμο αριστερά και θα δείτε το κτίριο στα δεξιά σας, απέναντι από την ...»,
- το να υπολογίζουμε νοερά το συνολικό ποσό που θα πληρώσουμε στο ταμείο του σούπερ μάρκετ, καθώς βάζουμε προϊόντα στο καλάθι μας,
- το να θυμόμαστε το δύσκολο επώνυμο ενός ανθρώπου, που μόλις γνωρίσαμε μέχρι να τον συστήσουμε στους υπόλοιπους,
- το να υπολογίζουμε και να χρησιμοποιούμε τις σωστές ποσότητες των υλικών (π.χ., ανακατεύετε 50 γραμμάρια βούτυρο με 100 γραμμάρια αλεύρι και προσθέτετε 75 γραμμάρια ζάχαρη), όταν έχουμε διαβάσει τη συνταγή αλλά δεν μπορούμε να την κοιτάμε πλέον.

Ίσως παρατηρήσατε ότι τα παραδείγματα χρήσης της εργαζομένης μνήμης είναι καταστάσεις στις οποίες χρησιμοποιούμε το μυαλό μας ως ένα νοερό πρόχειρο σημειωματάριο, σε περιπτώσεις που δεν έχουμε εξωτερικά βοηθήματα, όπως χαρτί, στυλό ή κομπιουτεράκι.

Εργαζομένη Μνήμη και Μαθησιακές Δυσκολίες

Η περιορισμένη εργαζομένη μνήμη είναι χαρακτηριστικό παιδιών με διάφορες μαθησιακές δυσκολίες. Τέτοιες δυσκολίες αποτελούν τα γλωσσικά ελλείμματα, οι δυσκολίες στην ανάγνωση, τη γραφή (όπως η δυσλεξία) και την αριθμητική, κάποιες μορφές

Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής. Περίπου το 70% των παιδιών που έχουν ειδική μαθησιακή δυσκολία στην ανάγνωση βαθμολογείται πολύ χαμηλά στα έργα εργαζομένης μνήμης. Τέτοιες βαθμολογίες, όμως, δεν παρατηρούνται σε παιδιά που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Δεν έχουν όλα τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προβλήματα στην εργαζομένη μνήμη. Παιδιά που έχουν δυσκολίες σε περιοχές που δεν συνδέονται άμεσα με τη μάθηση, όπως συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσλειτουργίες, τυπικά έχουν ικανοποιητικές επιδόσεις σε έργα εργαζομένης μνήμης.

Γιατί η Εργ. Μνήμη είναι τόσο σημαντική για τη μάθηση;

Η εργαζομένη μνήμη είναι σημαντική, γιατί αποτελεί ένα νοητικό χώρο όπου συγκρατούμε τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τη νοητική δραστηριότητα που πρόκειται να πραγματοποιήσουμε. Τα παιδιά συχνά πρέπει να συγκρατούν πληροφορίες στον νου τους, ενώ εκτελούν ένα πολύπλοκο γνωστικό έργο. Η πληροφορία που συγκρατούν στην εργαζομένη μνήμη τους μπορεί να είναι, για παράδειγμα μία πρόταση που πρέπει να γράψουν, ενώ παράλληλα προσπαθούν να θυμηθούν την ορθογραφία των λέξεων. Μπορεί να είναι, επίσης, και κάποιες οδηγίες που δόθηκαν από τον δάσκαλο και πρέπει να τις συγκρατήσουν μέχρι να ολοκληρώσουν όλα τα βήματα της δραστηριότητας.

Παιδιά με περιορισμένη εργαζομένη μνήμη δυσκολεύονται με τέτοιες δραστηριότητες, απλώς επειδή δεν μπορούν να συγκρατήσουν όλες τις σχετικές πληροφορίες που θα τους επιτρέψουν να ολοκληρώσουν ένα έργο. Σε αυτές τις περιπτώσεις η εργαζομένη μνήμη τους υπερφορτώνεται. Το να χάσουν σημαντικές πληροφορίες από τη μνήμη τους θα τους οδηγήσει να ξεχάσουν πολλά πράγματα: τις οδηγίες που πρέπει να ακολουθήσουν, τις λεπτομέρειες του έργου που εκτελούν, το πού έχουν φτάσει ως προς την ολοκλήρωση του έργου κ.λπ.

Τα παιδιά με χαμηλή εργαζομένη μνήμη αποτυγχάνουν σε πολλές δραστηριότητες εξαιτίας της υπερφόρτωσης της εργαζομένης μνήμης και δυσκολεύονται να ακολουθήσουν τους τυπικούς ρυθμούς μάθησης. Κατά συνέπεια, παρουσιάζουν χαμηλές επιδόσεις στο σχολείο. Γι’ αυτές τις περιπτώσεις παιδιών θα συνιστούσαμε μία εκπαιδευτική προσέγγιση, όπου ο δάσκαλος παρακολουθεί τις δραστηριότητες που δίνονται στο παιδί μέσα στην τάξη και τις προσαρμόζει, έτσι ώστε να είναι κατάλληλες για τις δυνατότητες του παιδιού, αποφεύγοντας να υπερφορτώσει την εργαζομένη μνήμη του. Αυτό θα βοηθήσει τα παιδιά να πραγματοποιήσουν τις μαθησιακές δραστηριότητες και με τον καιρό να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα διευκολύνουν τη μάθηση. ...

/Απόσπασμα/

Πηγή: S E Gathercole & T P Alloway, 2007, Κατανοώντας την Εργαζομένη Μνήμη, Οδηγός για τη Σχολική Τάξη / μετάφραση Μασούρα Ελβίρα, καθηγήτρια ψυχολογίας ΑΠΘ (Επιλογή Κυριάκος Περβανάς, Τ.Ε.) Για τον πλήρη οδηγό με τις τεχνικές βοήθειας παιδιών με δυσκολίες Εργαζ. Μνήμης ρωτήστε στο Τ.Ε.